

Wymagania edukacyjne z przedmiotu **edukacja dla bezpieczeństwa** klasa VIII
 Program nauczania edukacji dla bezpieczeństwa w szkole podstawowej wydawnictwo Nowa Era
 Żyję i działam bezpiecznie

l.p.	Dział	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczający	dostateczny	dobry	Bardzo dobry	celujący
Rozdział I Bezpieczeństwo państwa						
1.	Bezpieczny obywatel, bezpieczny naród, bezpieczne państwo	– definiuje bezpieczeństwo jako stan i jako proces – wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli	– wymienia rodzaje bezpieczeństwa	– wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa	– definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej	
2.	Bezpieczeństwo Polski w stosunkach międzynarodowych	– opisuje geopolityczne położenie Polski – omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego	– wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie	– opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski – potrafi podać przykłady misji pokojowych w których brali udział Polacy	– wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO) – wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski	– omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski – potrafi omówić najważniejsze cele głównych organizacji międzynarodowych do których należy Polska
Rozdział II Postępowanie w sytuacjach zagrożeń						
3.	Źródła zagrożeń	– wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń – wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom	– omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom	– wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce – dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia	– poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania	
4.	Ostrzeżenie o zagrożeniach i alarmowanie	– rozróżnia sygnały alarmowe – omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów	– wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych – wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze	– wymienia sposoby przeciwdziałania panice	– opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego	– charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
5.	Ewakuacja	– wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie	– opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku – zna szkolną instrukcję ewakuacji	– uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych	– opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji	

		– rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne		– omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych	– rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji	
6.	Zagrożenia pożarowe	– rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej	– wymienia główne przyczyny pożarów – opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru	– opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego – omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole	– wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku – wie jak się zachować podczas zapalenia oleju na patelni	
7.	Zagrożenia powodziowe	– wymienia główne przyczyny powodzi i potrafi je opisać	– wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej – wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi – wymienia na czym polega ochrona przeciwpowodziowa	– planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej – uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi – wie co należy zrobić w czasie ewakuacji	– opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych – omawia pojęcie: stan ostrzegawczy, stan alarmowy, dekontaminacja, pogotowie przeciwpowodziowe, alarm powodziowy,	
8.	Ekstremalne warunki pogodowe	– wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka	– omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz	– opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur	– potrafi scharakteryzować zagrożenia i zasady postępowania podczas: <ul style="list-style-type: none"> • intensywnych opadów śniegu • ekstremalnie niskich temperatur • upałów • wichur • gwałtownych burz 	
9.	Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych	– wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych	– opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych – opisuje zagrożenia towarzyszące wypadkom	– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa uszkodzonym, ratownikowi, osobom postronnym na miejscu zdarzenia – wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu	– opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR – omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)	– zna system segregacji rannych TRIAGE

				zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce	– wyjaśnia znaczenie terminów, kolizja, katastrofa, wypadek	
10.	Zagrożenia terrorystyczne	– definiuje pojęcie terroryzm – rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych	– opisuje zasady zachowania się na wypadek: • strzelaniny • znalezienia się w sytuacji zakładniczej – zna główne przyczyny terroryzmu	– opisuje zasady zachowania się na wypadek: • ataku bombowego • ataku gazowego • otrzymania podejrzanej przesyłki – wymienia najczęstsze akty terroru	– omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru	
11.	Próbna ewakuacja	– zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji – rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej	– prawidłowo wykonuje nakazane czynności	– wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób – zachowuje spokój i opanowanie	– zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji	
Rozdział III Podstawy pierwszej pomocy						
12.	Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy	– wyjaśnia termin „pierwsza pomoc” – określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym	– wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego” – wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy	– opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia – zna główne stany nagłego zagrożenia zdrowotnego	– wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych	
13.	Postępowanie w miejscu zdarzenia	– demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych – zna numery alarmowe	– poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową – wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym	– podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy – opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych	– wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób	
14.	Pomoc osobie nieprzytomnej	– wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” – ocenia stan świadomości poszkodowanego – umiejętnie stosuje folię NRC	– ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku – udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło–żuchwa)	– ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC – układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale	– wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej – potrafi przeprowadzić wywiad SAMPLE	

			<ul style="list-style-type: none"> - sprawdza, czy poszkodowany oddycha - wymienia objawy utraty przytomności - wymienia ogniwa łańcucha przeżycia 	<ul style="list-style-type: none"> oddychającego, w pozycji bezpiecznej - wymienia główne przyczyny omdlenia - opisuje ogniwa łańcucha przeżycia 	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną - wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB - udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia - charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie 	
15.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności - stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci - wymienia objawy NZK - zna przyczyny NZK 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa” - przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej - opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego - potrafi wykorzystać AED w praktyce - wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze) 	
16.	Apteczka pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> - wlicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: <ul style="list-style-type: none"> • samochodowej • turystycznej • domowej 	<ul style="list-style-type: none"> - proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy 	
17.	Tamowanie krwotoków	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran - bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je - wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające - wie kiedy może zastosować opaskę uciskową - potrafi opisać pierwszą pomoc przy krwotokach 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna) - demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa - potrafi wykonać opatrunek z ciałem obcym w ranie - potrafi założyć opaskę uciskową 	
18.	Złamania i zwichnięcia	<ul style="list-style-type: none"> - zakłada temblak - podaje przykłady zapobiegania urazom 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie 	<ul style="list-style-type: none"> - zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów 	

		w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie	<ul style="list-style-type: none"> - wie jakie są typowe objawy złamania - zna objawy zwichnięć i skręceń 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa - wie jakie są rodzaje złamań 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi udzielić pomocy poszkodowanemu w przypadku złamań, zwichnięć i skręceń 	
19.	Oparzenia i odmrożenia	<ul style="list-style-type: none"> - demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> • oparzeń termicznych - wie jak postępować w przypadku zapalenia oleju w kuchni 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie - omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> • oparzeń termicznych • oparzeń środkami chemicznymi • wychłodzenia organizmu i odmrożeń 	<ul style="list-style-type: none"> - proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci - wymienia czynniki sprzyjające wychłodzeniu - zna stopnie oparzeń i odmrożeń i potrafi je scharakteryzować 	
20.	Inne groźne przypadki	<ul style="list-style-type: none"> - omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wypadkach: <ul style="list-style-type: none"> • zadławienia • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • ciała obcego w oku • zatrucia • tonięcia • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia 	<ul style="list-style-type: none"> - wie jakie są przyczyny: <ul style="list-style-type: none"> • zadławienia • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • ciała obcego w oku • zatrucia • tonięcia • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia objawy w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> • zadławienia • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • ciała obcego w oku • zatrucia • tonięcia • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia i stosuje w praktyce sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> • zadławienia <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia ▪ wykonuje na manekinie rękoczynny ratunkowe w przypadku zadławienia ▪ wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • ciała obcego w oku • zatrucia • tonięcia 	

					<ul style="list-style-type: none"> • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia 	
Rozdział IV Profilaktyka zdrowotna						
21.	Zdrowie jako wartość. Zasady zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje zdrowie – wymienia zachowania prozdrowotne – określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych – potrafi obliczyć współczynnik BMI 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków – analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe – wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania – zna i omawia zasadę 3x30x130 – zna wpływ snu na organizm człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym – wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym
22.	Choroby cywilizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne choroby cywilizacyjne z podziałem na choroby somatyczne i zdrowia psychicznego – zna definicję anoreksji i depresji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie – proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu – omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych – zna przykłady uzależnień behawioralnych i potrafi omówić kilka z nich 	
23.	Komunikacja interpersonalna w trosce o zdrowie	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej – wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna” 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady asertywności, dobrej komunikacji – odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego – buduje komunikaty asertywne – wymienia zasady aktywnego słuchania 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej – proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji – wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne 	

Uwagi dotyczące oceniania na każdym poziomie wymagań:

- aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu
- uczeń jest zobowiązany doskonalić umiejętność pierwszej pomocy przedmedycznej

Kryteria oceniania zostały opracowane na podstawie programu nauczania edukacji dla bezpieczeństwa Nowa Era autora Jarosława Słomy